

Proffan palsta

Heikki Hendolin

Kuluneelle vuodelle - ja samoin alkaneelle - voimme huoletta antaa nimeksi Niukat resurssit. FINNANESTin numerossa 4/2000 Seppo Alahuhta kirjoittaa tästä tärkeästä aiheesta. Numerossa 5/2000 Markku Hynynen otsikoi aiheen: Kansallinen hätätila uhkaa? Ehkäisy parempi kuin hoito? Matti Salo jatkaa 5/2000 numerossa: Kriisikö muutoksen edellytys? Edellä mainitut kirjoitukset sattuvat Kuopion kohdalla hermoon kuin parestesiaa etsivä neula.

Kuopiota muuttoliike on kohdellut kaltoin. Syynä kollegoiden poislähtöön ei niinkään ole ollut huono palkka, vaan ennen kaikkea perheasioiden edellyttämä mukaan lähtö. Professori ja neljä erikoislääkärää siirtyivät pysyvästi etelään. Viides, onneksi väliaikainen, menetys oli puolen vuoden virkavapaus. Lisäksi avoimiin virkoihin valitut kaksi ulkopuolista erikoislääkärää eivät otaneet virkaa vastaan. Kaikki tämä ilman menetetyt veren korvausta tuoreella verellä ja toiminnan säilyessä alkuun ennallaan. Vuoden 2000 tuotantoluvut KYS:ssä olivat historian suurimmat: 1050 avosydänleikkausta ja 1600 neurokirurgista leikkausta vuositasona puhuvat omaa kieltään. Anestesioiden kokonaismäärä oli 21 400. Anestesiolääkäriryhmän muodostavat professoriyliääkäri, 1 osastonyliääkäri, 1 apulaisyliääkäri, 16 erikoislääkärää ja 13 erikoistuvaa lääkäriä, joista vain kolmella on vakinainen koulutusvirkasuhde. Onneksi saamme kaksi erikoistuvan koulutusvirkaa vuoden 2001 alussa lisää luomaan kaivattua jatkuvuutta virkasuhteeseen. Erikoislääkärien ja erikoistuvien suhde on vääristynyt ja kaippaa kipeästi korjausta. Vuoden 2001 alusta olemme olleet pakotettuja neuvottelemaan leikkauspöytien lukumäärän vähentämisestä operatiivisen tulosalu-

een kanssa. Juustohöyläperiaatteella on pöytien lukua vähennetty 2–3 anestesiaääkärien työpanoksen verran toistaiseksi.

Teho-osastolle on valmistunut kahdeksanpaikkainen postoperatiivinen valvontayksikkö sydänkirurgisille ja neurokirurgisille potilaille. Yksikkö on auki maanantaiaamusta lauantaiaamuun. Tämä järjestely luonnollisesti keventää taloudellista rasitetta. Varsinaiselta teholta on suljettu vastaavasti kuusi paikkaa. Vaikka paikkaluku lisääntyi vain kahdella, on valvontayksikön toiminta selvästi leikannut kuormitushuippuja. Valvontayksikön tultua on valvontaa kevennetty, virtaviivaistettu ja byrokratiaa karsittu. Sydänleikkauksia ei ole jouduttu enää perumaan postoperatiivisen valvontapaikkapulan takia. Tehon henkilöresurssit ovat säilyneet ennallaan. Lääkäriryhmän muodostavat ylilääkäri, kaksi erikoislääkärää ja kaksi erikoistuvaa lääkäriä. Erikoistuvista toinen on anestesiologi ja toinen sisätautilääkäri. Keuhkotautien klinikasta on lisäksi ollut aika ajoin kolmas erikoistuva lääkäri. Mainittakoon, että sisätauti- ja keuhkoklinikka vastaavat omien erikoistuviansa palkkauksesta. Toimintaa teholla vuonna 2000 kuvastaa 2006 admissiota.

Palkkauksen enenevä epäsuhta tehtyyn työhön nähden synnytti Turun malliin Kuopiossa seitsemän erikoislääkärien eroamisuhan syystalvella. Taustalla oli - kuten Turussa - erikoislääkäreiden lisävirkojen perustamistarve ja vääristymät virkaehtosopimuksen palkkahaarukan soveltamisessa. 22.01.2001 KYS päätti kohottaa 13 erikoislääkärien palkkoja 1000 – 2000 markalla. Loput kolme erikoislääkärää saivat ylennyksen virka-asemaansa apulaisyliääkäreiksi, jolloin myös palkka asettui vastaavalle tasolle. Johtavan ylilääkärien

mukaan palkkatasomme on nyt kilpailukykyinen. Kahden anestesiaerikoislääkärin lisävirkkojen perustaminen eriytettiin, ja toivottavasti toteutuu myöhemmin tämän vuoden kuluessa.

Tilanteessamme on kuitenkin tapahtumassa selvä muutos parempaan. Kliinikkaamme on tullut, tai on lähiaikoina tulossa, kolme uutta anestesiologiaan erikoistuvaa lääkäriä. Edelleen merkittävänä edistysaskeleena on pidettävä kipupoliklinikan uusien tilojen valmistumista. Anestesiälääkärit hoitivat kipupotilaita etupäässä puudutuksien 1970 – 1980 -luvulla eri leikkausyksiköissä. Varsinainen kipupoliklinikka alkoi Kuopiossa vuonna 1994 kipulääkärin (koulutukseltaan neurologi) ja kipuhoidajan voimin. Alkuun toiminta tapahtui päiväkirurgisessa yksikössä, joka tilojensa puolesta olikin tyydyttävä vastaanoton ja toimenpiteiden ollessa keskitettyinä samaan yksikköön. Viimeiset kaksi vuotta kipupoliklinikka on toiminut hajautetusti. Kipulääkärimme ottaa vastaan vanhuspsykiatrian poliklinikan tiloissa poliklinikalla. Kipuhoidajan toimipiste on leikkaussalien yhteydessä, jossa puudutusten suoritus on anestesiologioiden läheisyyden vuoksi suju-

nut hyvin. Poliklinikan sihteerin on päiväkirurgisessa yksikössä.

Nyt valmistuvat tilat sisältävät lääkärin työhuoneen 22.5 m², kipuhoidajan huoneen 21 m², kaksi 10 m² työtilaa ja 20 m² odotusaulan. Tilojen myötä toiminta laajenee ja kehittyy. Haastattelu- ja tutkimustilat antavat myös kivun hoitoon perehtyvälle erikoistuvalla lääkärillä tilaisuuden rauhassa perehtyä kipupotilaan hoitoon.

Kipupoliklinikkamme saa vuosittain noin 200 uutta lähetettä miljoonapiirin alueelta. Käynnejä vuositasona on 1100. Vaikka puudutuksia ollaan vähentämässä kohdistamalla ne ”oikein”, edelleen noin puolet käynneistä on leikkaussalissa tehtäviä blokadeja.

2002 alkaen tulemme saneeraamaan heräämön, välinehuollon ja osan leikkausyksiköistä ajanmukaiselle tasolle palvelemaan kenties samat 16 vuotta kuten nykyiset - tai sitten enemmän.

Hyvää kevättä toivottaen!

Heikki Hendolin
Heikki.Hendolin@kuh.fi

Kuva: Bodo Wagner